

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд

на **Галина Георгиева Гълъбова**

редовен докторант в Катедра „История“, Правно-исторически факултет,

Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград, научен

ръководител: **доц. д-р Снежанка Ракова-Маринкьова**

на тема:

**Пътища, войни, дипломация и търговия по долината на река Марица
през XIII – XIV в.**

за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**“ в

професионално направление: 2.2. История и археология.

Научна специалност „Средновековна българска история“

Докторант Галина Гълъбова се дипломира като „магистър по история“ в Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски“ през 2015 г. Между м. юли 2019 г. и м. юли 2024 г. тя е редовен докторант в научна специалност История на България (Средновековна българска история), професионално направление 2.2. История и археология, към катедра „История“ в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Приложената документация показва, че няма допуснати нарушения по време на докторантското следване на Галина Гълъбова, обявяването на конкурса за присъждането на образователната и научната степен „доктор“ и при избора на научното жури.

Представеният дисертационен труд съдържа общо 246 страници. Работата включва въведение, три глави, заключение, приложение, което съдържа главно илюстративен (снимков) материал на тема „река Марица – от извора до вливането в Егейско море“, списъци на картите, диграмите, таблиците и използваната литература. Представеният автореферат съдържа

коректно обобщение на методологията, целите, основните структурни части, изводите и научните приноси на дисертацията. Докторантът изпълнява минималните национални изисквания за участие в конкурса с общо четири публикации по темата на дисертацията, от които три са излезли и една е под печат. Освен това има и едно публикувано резюме на доклад с отношение към темата на английски език от 24-ия Международен Конгрес по Византология. Според приложената към документацията „Творческа автобиография“ по време на докторантурата си Галина Гълъбова е взела участие с доклади в четири научни конференции, като и четирите са международни. Направената проверка за автентичност на текста не е регистрирала плагиатство.

Избраната тема на дисертацията „Пътища, войни, дипломация и търговия по долината на река Марица през XIII – XIV в.“ е подходяща за докторската програма, тъй като засяга средновековната история на българските земи южно от Стара планина. Текстът започва с въведение, разделено на четири отделни части със собствени заглавия, които обаче не са споменати в съдържанието. Първата от тези части дефинира актуалността на избраната тема. В нея Г. Гълъбова посочва, че „делта на настоящото изследване е да проследи движението и комуникациите в региона на поречието на река Марица през XIII и XIV век“ (стр. 3) и три основни „конкретни“ задачи, с които да постигне споменатата цел: (1) установяване на най-важните пътища, пресичащи посочения регион и тяхното трасе; (2) проследяване на промените на политическите граници и военните действия и (3) проследяване на икономическата и търговската активност по долината на река Марица в посочения период чрез използването на максимално широка изворова база, включително нумизматичен и археологичен материал (стр. 4). Докторантката дефинира убедително главните цели и задачи на изследването, но още в тази част се забелязват допуснати правописни и фактологични грешки. Т.напр. на стр. 1 е отбелязано, че

„други антични названия на река [Марица, освен Хеброс], са Евър и Еврос“. Посочените топоними не са „други антични названия“, а различни произношения на вече споменатия преди тях гръцки топоним Хеброс. На стр. 2 присъства изречението: „След завладяването на Балканите от османците река Марица се нарича Meriç (Мерич).“ Така оставаме с впечатлението, че името на реката е било променено след османското завоевание на Балканите. Всъщност османците възприемат предишното българославянско название Марица, което поради фонетичните особености на техния език произнасят като Мерич. Българите продължават да използват за реката старото ѝ име Марица, а гърците – Еврос и след османското завладяване на Балканите, като за това свидетелстват многобройни източници.

Подобни фактологични грешки се забелязват и по-нататък в текста на въведението. На стр. 10 е посочено, че през 1347–1354 г. Йоан Кантакузин управлява като византийски император под името Йоан VI Палеолог и „прибягва до наемническите услуги на селджуките и айдънците“. Едно от фамилните имена на споменатия император наистина е Палеолог, но в изворите и историографията той е известен изключително под името Кантакузин, респективно Йоан VI Кантакузин. Към средата на XIV в. вече не съществува етнос или група от хора, означавани като „селджуки“. Ако приемем „селджуки“ за условно название на анатолийските турци, както понякога се правеше през миналия век в родната историография, то „айдънците“, т.е. турците от бейлика Айдън, трябва да са част от въпросните селджуки, а не отделно от тях. На стр. 12 откриваме изречението: „Макар и късен извор „Царството на славяните“ от дубровничанина Мавро Орбини допълва изворовия наличен ресурс [sic], тъй като съдържа сведения за Черноменската битка от 1371 г.“ Посоченият труд на Орбини наистина съдържа информация за тази битка, но такава има и в много други източници, включително доста по-ранни, които в огромното си мнозинство

не са споменати нито в изворовия обзор, нито в останалия текст на дисертацията. На стр. 16 четем, че към изследването е привлечен и труда на Робер Мантран „История на Османската империя“, но никъде не е отбелязано, че Мантран не е негов автор, а негов редактор¹.

Ще продължа с изброяването на забелязаните фактологични грешки в основния текст на дисертацията. На стр. 26–27 пише, че: „името *Via Regia* е дадено от византийците, а след това *Şahrah and Tarik-i Sultani* [sic] – от османците.“ Бих искал да попитам как е възможно латинско название като *Via Regia* да е дадено от гръкоговорящите византийци и дали *and* е „османска“ дума? На стр. 45 четем, че средновековният град Черномен „трябвало да бъде преграда за преминаването на река Марица“, която „можела да се пресича там по един античен мост“. Всъщност през XIII–XIV в. Черномен се намира в близост до един брод, (а не мост!) на река Марица, но на известно разстояние от самата река, така че по никакъв начин не може да бъде преграда за нейното преминаване. На стр. 101 срещаме изречението „войските на Михаил Асен започват първи завоевателни действия за отвоюване на българските земи, завладени от никейския император“. След прочитането му аз лично останах в неведение дали войските на цар Михаил II Асен завоюват или отвоюват българските земи?!? На стр. 103 четем как в Търново „се надига недоволство срещу Михаил Асен, може би от недоволството от условията, при които е подписан Регинския мирен договор“. Това, което аз разбирам от това изречение, е, че търновци са били недоволни не от самите условия на Регинския договор, а от условията, при които бил подписан. Последното, разбира се, не е вярно. На стр. 104 срещаме информацията, че „основни претенденти [за българския трон] са Мицо, Ростислав... и болярин [sic] Константин Тих... от сръбската династия на Немачините [sic]“. Надявам се, че докторантката е искала да напише

---

¹ Мантран е и автор на няколко глави от споменатото издание, които обаче се отнасят за по-късен период от този, който се разглежда в дисертацията.

„династия на Неманичите“, но дори с тази корекция твърдението е невярно, тъй като Константин Тих е бил от български род, макар и сроден с Неманичи. На следващата страница е изложено спорното твърдение, че при свой поход Константин Тих превзема Адрианопол и Филипопол, без да се споменат различните гледни точки на съвременната историческа наука по този въпрос. Същото забелязваме и на стр. 106, където се твърди, че Константин искал да се възползва от съюза си с татарския хан, за да върне земите по р. Марица „в български ръце“. На стр. 106–107 отново без никаква обосновка присъства твърде спорното твърдение, че „Константин Тих Асен остава не напълно приет от българското общество като пълноправен владетел на Второто българско царство.“ На стр. 115 пише, че „Йоан Кантакузин разказва за възстановяване [sic] на крепости в Тракия от Андроник III Палеолог, като споменава конкретно Аркадиопол и Фере, като във Фере императорът изгражда ново укрепление – Сидерокастрон“. От тези и следващите редове става ясно, че на докторантката не е известно, че Кантакузин нарича Фере град Сяр и поради това укреплението Сидерокастрон явно не е в Тракия, нито пък би могло да е „във Фере“. На стр. 172 пише следното: „Създавайки контакти с Епир и Никея, Венеция навярно си дава сметка, че изкуствено създадената [Латинска] империя няма да съществува твърде дълго време и по този начин тя се подсигурия.“ Това твърдение е погрешно, тъй като Венецианската република е съосновател на Латинската империя и нейн ревностен поддръжник през целия период на съществуването ѝ. Нещо повече, след падането на Константинопол през 1261 г. Венеция води активни военни и дипломатически действия против Византия за възстановяването на латинската власт чак до началото на XIV в.

Освен изброените дотук неточности, в текста на дисертацията се забелязват множество пропуснати букви, запетаи, съюзи и правописни грешки, като напр. изписване с главна буква на словосъчетания, които е

правилно се пишат с малка (Кръстоносни походи, Маришкия град и др.). Немалко грешки са допуснати и при библиографския опис, където някои заглавия са повторени, но с различно изписване; не са посочени страниците на публикации в сборници, авторът е изписан като част от заглавието². На много места в текста са използвани неподходящи изрази или словоред, поради което смисълът става труден за разбиране. Т.напр. на стр. 115 четем дословно следното: „Иван Александър успява да уреди мирни отношения със Сърбия чрез брака на сестра си Елена със сръбския крал Стефан Душан (1331–1355). След победа при Русокастро (1331) отношенията между Византия и Българското царство са нестабилни. Съгласно мирния договор примирието между двете страни трябва да се скрепи с брак.“ В цитирания откъс няма смислова връзка между отделните изречения и не разбираме кога и как е сключен въпросния мирен договор (или примирие?) или кой кого е победил при Русокастро. Неясен за мене бе смисълът на следното изречение, което откриваме на стр. 172: „Венеция и империята подновяват отношения в рамките на четири дипломатически документа, достигнали до нас.“ Аналитичната част на дисертацията също не е без пропуски. Т.напр. на стр. 10–11 се посочва, че Лаоник Халкокондил „за събитията на Балканите...ползвал съчинението на Никифор Григора“. Това е вярно, но Халкокондил е ползвал и други източници, които не са споменати, поради което анализът остава непълнен.

Към положителните качества на труда бих искал да посоча стройната структура, добре описаните (на стр. 4–6) методи на научно изследване, както и изготвените таблици, диаграми и карти на базата на ГИС. Последното е определено новаторско и полезно, но в тази връзка бих искал да отбележа, че според мен към долината на р. Марица не би трябвало да се включват планините, от които извира нейните притоци и целият ѝ водосборен

---

² Напр. на стр. 245: **Zacos, G.** Vaglery. Byzantine lead seals, Vol. 1. Basel 1972.

басейн, както е направено на някои карти. Силно положителен е също така показания стремеж към интердисциплинарност, макар и някои от изводите въз основа на нумизматичния материал да изглеждат неправилни. Такова е например твърдението на стр. 181, че: „Венецианците активно въвеждат в обращение [sic] сребърни грошове [в Тракия], за разлика от генуезците.“ В случая е цитиран погрешно трудът на В. Гюзелев „Три етюда върху българския XIV в.“ Всъщност В. Гюзелев обобщава, че венецианците за разлика от генуезците въвеждат в обръщение на Балканския полуостров своите сребърни грошове. Цитираното по-горе изречение от дисертацията би могло да бъде разбрано в смисъл, че генуезците изобщо не използват сребърни грошове, което би било абсолютно невярно.

Ще завърша с това, че поради множеството допуснати грешки и неточности в текста на дисертационния труд, част от които изброих по-горе, съм принуден да гласувам отрицателно относно присъждането на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 2.2 История и археология, по научната специалност История на България (Средновековна българска история), в катедра История при Правно-историческия факултет на ЮЗУ, на редовния докторант Галина Георгиева Гълъбова, за дисертацията със заглавие „Пътища, войни, дипломация и търговия по долината на река Марица през XIII–XIV век“. Препоръчвам работата да премине първо през една сериозна редакция.

13.05.2024 г.

Член на журито:

доц. д-р Владислав Иванов,

Институт за балканистика с Център по
тракология „Проф. Александър Фол“ – БАН

OPINION

For the Dissertation of **Galina Georgieva Galabova**,

PhD-student at the “History” Department, Faculty of Law and History, Southwest University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, Scientific supervisor: Assoc. Prof.

Snezhanka Rakova-Marinkyova,

entitled:

**“Roads, wars, diplomacy and trade along the Maritsa river valley in the
13th – 14th centuries”**

for:

the obtaining of the educational and scientific degree of **PhD (Doctor)** in Research Area **2. Humanities**, Professional field **2.2. History and Archaeology**, Scientific specialty: **Medieval Bulgarian History**

Galina Georgieva Galabova completed his higher education, obtaining a Master's degree in History from the University of Plovdiv “Paisii Hilendarski” in 2015. Between July 2019 and July 2024, she is a regular PhD-student in scientific specialty of Medieval Bulgarian History, Professional field 2.2. History and Archaeology at the “History” Department, Faculty of Law and History, Southwest University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad. The attached documentation indicates that there were no violations committed during Galina Galabova’s doctoral studies, the announcement of the competition for the obtaining of the educational and scientific degree “PhD (Doctor),” and the selection of the academic jury.

The PhD-thesis presented by Galabova comprises 246 pages, including an introduction, presentation of the source base, sources and bibliography, three chapters, conclusion, bibliography, and appendices. The work includes an introduction, three chapters, a conclusion, and an appendix containing mainly illustrative (photographic) material on the topic “Maritsa River: from its source to its mouth in the Aegean Sea”, lists of maps, diagrams, tables, and the literature used. The presented abstract contains a correct summary of the methodology, objectives, main structural parts, conclusions, and the scientific contributions of the dissertation. The PhD student meets the minimum national requirements with a total of four published articles on the topic of the dissertation, and 1 abstract in English for her participation in the 24th International Congress of Byzantine Studies (Venice, 2022). According to the “Creative Autobiography” that is attached to the documentation, Galina Galabova participated in four international scientific conferences with reports during the time of her doctorate. The authenticity check of the text did not detect any plagiarism.

The topic of the dissertation “Roads, wars, diplomacy and trade along the Maritsa river valley in the 13th – 14th centuries” was a suitable choice for the doctoral program as it pertains to the medieval history of the Bulgarian lands south of the Balkan Mountains. The text begins with an introduction, divided into four separate parts with their own titles, which, however, are not mentioned in the table of contents. The first of these parts defines the relevance of the chosen topic. There G. Galabova writes that “the aim of the present study is to trace the movements and communications in the region of the Maritsa River valley during the 13th and 14th centuries” (p. 3). To achieve the mentioned goal, she sets three main “specific” tasks: (1) investigation of the most important roads crossing the region and attempt to locate their routes; (2) tracking the changes in the political borders and the

military actions; (3) tracing the economic and commercial activity along the Maritsa River valley through the utilization of a broad source base, including numismatic and archaeological material (p. 4). Galabova convincingly defines the main goals and tasks of the research, but even in this part, some spelling and factual errors are noticeable. For example, on page 1, it is noted that “other ancient names for the Maritsa River [besides Hebros] are Evor and Evros.” The mentioned toponyms, however, are not “other ancient names” but different pronunciations of the previously mentioned Greek toponym Hebros. On page 2, we read: “After the Ottoman conquest of the Balkans, the Maritsa River is called Meriç.” Thus, we are left with the impression that the name of the river was changed after the Ottoman conquest of the Balkans. In fact, the Ottomans adopted the previous Bulgarian-Slavic name Maritsa, which, due to the phonetic characteristics of their language, they pronounced as Meriç. The Bulgarians continued to use the river’s old name Maritsa, while the Greeks used Evros, long after the Ottoman conquest of the Balkans and this is confirmed by numerous sources.

Similar factual errors are noticeable further in the text of the introduction. On page 10, it is written that between 1347 and 1354, John Kantakouzenos ruled as Byzantine Emperor under the name John VI Palaiologos and “resorted to the services of the Seljuks and Aydinids as mercenaries.” One of the four family names of the mentioned emperor is indeed Palaiologos, but in the sources and historiography, he is known exclusively by the name Kantakouzenos, and accordingly as John VI Kantakouzenos. By the middle of the 14th century, there no longer exists an ethnicity or group of people referred to as “Seljuks.” If we consider “Seljuks” as a conditional term for the Anatolian Turks, as was sometimes done in the Bulgarian historiography during the past century, then the “Aydinids,” i.e., the Turks from the Beylik of Aydin, should be taken as a part of the Seljuks,

rather than separate from them. On page 12 we find the following information: “Although a late source, “The Kingdom of the Slavs” by the Dubrovnik writer Mauro Orbini supplements the source available material, as it contains information about the Battle of Chernomen in 1371.” The mentioned Orbini’s work indeed contains information about this battle, but such and more valuable data is also available in many other sources, including much earlier ones, the vast majority of which are not mentioned either in the source overview or in the rest of the dissertation. On page 16, it is mentioned that the research also draws upon the work of Robert Mantran, “Histoire de l’Empire Ottoman” (the Bulgarian translation), but it is not noted anywhere in the main text or the notes that Mantran is not the sole author of this book but its editor¹.

I will continue with listing the factual errors noticed in the main text of the dissertation. On pages 26–27, it is written that: “the name *Via Regia* was given by the Byzantines, and then *Şahrah and Tarik-i Sultani* [sic] by the Ottomans.” I would like to ask how it is possible for a Latin name like *Via Regia* to be given by the Greek-speaking Byzantines and whether “and” is an “Ottoman” word? On page 45, we read that the medieval town of Chernomen “was supposed to be a barrier to the passage of the Maritsa River,” which “could be crossed there by an ancient bridge.” Actually, during the 13th – 14th centuries, Chernomen was located near a ford (not a bridge) on the Maritsa River, but at a distance from the river itself, so it could not in any way be a barrier to its passage. On page 101, we are informed that “the forces of Michael Asen began the first conquest actions to reconquer the Bulgarian lands seized by the Nicaean Emperor.” After reading this sentence, I personally remained in the dark as to whether the troops of Tsar Michael II Asen

---

¹ Mantran is also an author of several chapters in the mentioned collective monograph, but his works there relate to a later period than the one discussed in the dissertation.

conquered or recaptured the Bulgarian lands?!? On page 103, it is mentioned how in Tarnovo “there is discontent against Michael Asen, perhaps stemming from dissatisfaction with the conditions under which the Regina Peace Treaty was signed.” What I understand from this sentence is that the people of Tarnovo were dissatisfied not with the very terms of the Regina Treaty, but with the circumstances under which it was signed. The latter, of course, is not true. On page 104, we encounter the information that “the main contenders [for the Bulgarian throne] are Mitso, Rostislav... and boyar [sic] Konstantin Tikh... from the Serbian dynasty of the Nemachins [sic].” I hope the PhD-student intended to write “the Nemanjić dynasty,” but even with this correction, the statement is still wrong, as Konstantin Tikh belonged to Bulgarian dynasty, although related to the Nemanjićs. The next page presented the controversial opinion that Konstantin Tikh once captured Adrianople and Philippopolis, without mentioning the different viewpoints of contemporary historical science on this issue. The same is noticed on page 106, where it is claimed that Konstantin wanted to take advantage of his alliance with the Tatar Khan to take back the lands along the Maritsa River “into Bulgarian hands,” without analyzing or even mentioning the differing viewpoints of contemporary historical science on this matter. On pages 106–107, once again without any justification, is made the highly disputed claim that “Konstantin Tikh Asen remained not fully accepted by the Bulgarian society as the rightful ruler of the Second Bulgarian Empire.” On page 115, it is stated that “John Kantakouzenos recounts the re-establishment of fortresses in Thrace by Andronikos III Palaiologos, mentioning specifically Arcadiopolis and Pherrai, with the emperor building a new fortification in Pherrai: Siderokastron.” From these and the following lines, it becomes clear that the PhD-student is not aware that Kantakouzenos calls Pherrai the town of Seres, and therefore the fortress

Siderokastron is evidently not in Thrace, nor could it be “in Pherrai.” On page 172, it is written: “By establishing contacts with Epirus and Nicaea, Venice was probably realizing that the artificially created [Latin] Empire will not exist for too long, and in this way, it secured itself.” The assumption is incorrect, as the Venetian Republic was indeed a co-founder of the Latin Empire and its staunch supporter throughout its existence. Something more, after the fall of Constantinople in 1261, Venice engaged in active military and diplomatic actions against Byzantium to restore the Latin rule there until the beginning of the 14th century.

In addition to the inaccuracies listed so far, the text of the dissertation shows numerous omissions of letters, commas, conjunctions, and spelling mistakes, such as writing phrases with capital letters that should correctly be written in lowercase (e.g. Кръстоносни походи, Маришкия град etc.). Many errors are also present in the bibliographic list at the end of the text, where some titles are repeated unnecessary, pages of publications in collected volumes are not indicated or one of the authors appeared as part of the title². At many places in the text, inappropriate expressions or word order are used, due to which the meaning becomes difficult to understand. For instance, on page 115 we read verbatim the following: “Ivan Alexander managed to arrange peaceful relations with Serbia through the marriage of his sister Elena to the Serbian king Stefan Dušan (1331–1355). After a victory at Rusokastro (1331), relations between Byzantium and the Bulgarian kingdom were unstable. According to the peace treaty, the truce between the two sides must be sealed by marriage.” There is no meaningful connection between the individual sentences in the quoted excerpt, and we do not

---

² E.g. on page 245: **Zacos, G.** Vaglerly. Byzantine lead seals, Vol. 1. Basel 1972.

understand when and how the aforementioned peace treaty (or truce?) was concluded, or who defeated whom at Rusokastro. The meaning of the following sentence on page 172 was also unclear to me: “Venice and the empire renewed relations within four diplomatic documents that have reached us.” The analytical part of the dissertation also has its omissions. For example, on pages 10–11, it is stated that Laonikos Chalkokondyles “for the events in the Balkans... used the work of Nikephoros Gregoras.” The note is correct, but Chalkokondyles also used other sources that are not mentioned, which makes the analysis incomplete.

Among the positive qualities of the work, I would like to point out the well-organized structure, the very good description of the scientific research methods (on pages 4–6), as well as the tables, diagrams, and maps made with the assistance of GIS. The latter is certainly innovative and beneficial, but therein I would like to note that, in my opinion, the mountains from which its tributaries originate and the entire watershed basin of the Maritsa River should not be included in the Maritsa River Valley boundaries, as some maps depict. The declared strong commitment to interdisciplinarity is also highly commendable, although some of the conclusions based on numismatic material may appear incorrect. Such a case is, for instance, the assertion on page 181 that “the Venetians actively introduced silver groschen into circulation [in Thrace], unlike the Genoese.” In this case, the work of V. Gyuzelev, “Three Studies on the Bulgarian 14th Century,” is incorrectly quoted. Actually, V. Gyuzelov wrote that unlike the Genoese, the Venetians introduce their silver groschen into circulation on the Balkan Peninsula. The quoted above sentence from the dissertation could indeed be interpreted to imply that the Genoese did not use silver groschen at all, which would be entirely untrue.

My conclusion is that due to the numerous errors and inaccuracies in the text of the dissertation, I am compelled to vote negatively about the awarding of the educational and scientific degree “doctor” (PhD) in professional direction 2.2 History and Archeology, in the scientific specialty History of Bulgaria (Medieval Bulgarian History), in the Department of History at the Faculty of Law and History of SWU, to the full-time doctoral student Galina Georgieva Galabova, for the dissertation entitled “Roads, wars, diplomacy and trade along the Maritsa river valley in the 13th – 14th centuries”. I recommend that the work first undergo a thorough editing process.

May the 13th, 2024

Vladislav Ivanov, PhD, Assoc. Prof.,

Institute of Balkan Studies and Centre of Thracology – BAS